

A F B I L D N I N G E R

A F

DE BEDSTE OG NYESTE AGERDYRKNINGSREDSKABER,

M E D

B E S K R I V E L S E R .

A F

O. J. WINSTRUP,

MEKANIKUS OG DANNEBROGSMAND.

OTTENDE HEFTE, MED 4 KOBBERE.

KJÖBENHAVN.

TRYKT PÅA FORFATTERENS FORLAG HOS ANDREAS SEIDELIN, HOF- OG UNIVERSITETS-BOGTRYKKER.

1825.

A FRIEDRICH

THE BIRTH OF THE AGED IN THE NINETEENTH CENTURY

BY DR. FRIEDRICH

A. W. SCHMIDT

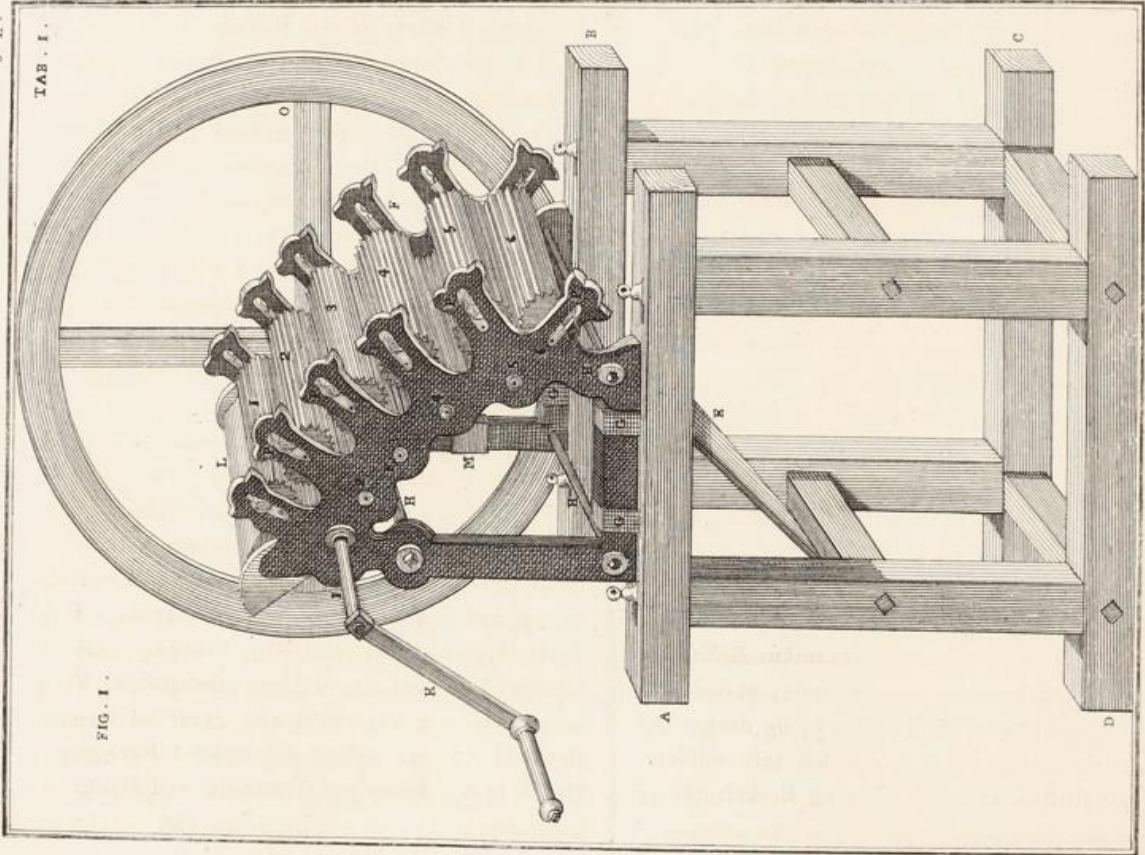
PROFESSOR OF HISTORY

OTTESEN STR. 1, 1000 COPENHAGEN

ALBION

1895

Tab. I. BELLAFINET'S BRYDEMASKINE.

Omtrent i Aaret 1812 erholdt Englænderen *James Lee* Patent paa en Indretning til at tilberede Hamp og Hör uden Rödning. Saa mange Fordele denne Opfindelse end synes at love, er den dog hidtil saare lidet bekjendt. Flere Mekanikere og andre Kyndige have imidlertid til denne Hensigts Opnaelse construeret Maskiner, af hvilke jeg her vil nævne et Par af de bekjendteste: Englænderne *Bond & Durands* Maskiner (hvilke findes beskrevne og oplyste med et Kobber i "nye Landoeconomiske Tidender," 2det B. S. 306); og den i Aaret 1818 i de offentlige Tidender, af Directionen for "Conversatoire Royal des arts & metiers" i Paris, anmeldte og af Hr. *Christian* opfundne Maskine, med hvilken man kunde tilberede Hamp og Hör til Hegling aldeles uden Rödning (findes ligeledes beskrevet i de ovennævnte Tidender 1ste B. S. 273). *Christian* brugte til at udføre sin Maskine en Mekanikus *Bellafinet*, der under Udførelsen troede at finde, at den ikke var grundet paa rigtige Principer; og derfor foreslog en anden, som han siden selv udførte. Da vi hidtil savne en Tegning og Beskrivelse af denne paa Dansk, skal jeg her levere samme.

Fig. 1 viser denne Maskine i Perspectiv. *ABCD* er Træstilladset eller Foden, hvorpaa Maskinen er fastskruet; og *FF* er 2 Sidestykker af støbt Jern, som forbindes med hverandre ved 3 Bolte *HHH*. Paa Stilladset anbringes Valsene 1, 2, 3, 4, 5 & 6, Par om Par med hverandre; og Valsen 6 leder det, som er brudt, ned ad den skraae Plan *E*, for at bringe det til Arbejderen igjen. *L* er Forlagsbordet, hvorpaa Hörren lægges, som derfra bringes ind imellem de 2 överste Valser. Paa den ene Tap (*I*) af den nederste af de to Valser er Svinget (*K*) anbragt; og paa denne Valses anden Tap er et lidet Stjernehjul. Dette er ogsaa Tilfældet med den ene Tap paa hver af de andre Undervalser, saavel som paa Valsen 6. Paa den ene opstaaende Söile er anbragt et Hylster *M*, der kan skydes op og ned, og fastgjøres med en Skrue. Paa dette Hylster er en rund Tap, hvorpaa gaaer et ligedant Hjul som de, der ere anbragte paa Valsetapperne; og over dem alle gaaer en Kjæde, hvorved det ene sætter det andet i Bevægelse. Det hele fastskrues paa Træfoden ved Hjælp af 4 Kramper *GGG*. Svinghjulet (*O*) anbringes

paa Tappen af Undervalven 1. Til at spænde de överste Valser imod Undervalserne anbringes i Aabningerne *PPPPP* Fjedre, som trykke Panderne og med disse Tapperne nedad. Af denne Maskine lod den franske Regjering forfær-

dige 500 Exemplarer til Uddeling i de forskjellige Departementer (Magazin für den Teutschen Flachs- und Hanfbau von *J. Rothstein*, herausgegeben von *Dr. J. F. Bertuch*. Weimar 1819 & 1820).

Tab. II. WINSTRUPS BRYDEMASKINE.

Da jeg ved at forfærdige nogle Exemplarer af den Christianske Brydemaskine troede at finde de samme Feil ved den, som Bellafinet, at nemlig Hörren (da alle Valserne skal gribe i den store Cylinder, og fölgelig alle maae være lige store i Riflerne) let kan blive liggende i de samme Rifler, og altsaa ikke faae mere end eet Bræk ved at passere en heel Omgang i Maskinen; og da jeg tillige heller ikke yndede Bellafinets Maskine, deels for Fjedrenes Skyld, der skal spænde Valserne mod hverandre, deels for Kjødens Skyld, som Erfaring har lært mig at være mindre hensigtsmæssig, samt og fordi Constructionen af det stöbte Jernstillads heller ikke hovede mig (hvilket alt tilsammentaget gjør Maskinen kostbar og vanskelig at vedligeholde): saa fik jeg Lyst til selv at construere en Maskine til

dette Brug, som jeg herved skal give mig den Frihed at forklare.

Fig. 1 viser Maskinen i Gjennemsnit. Fodstykkerne ere *AA*, hvori Stolperne *BB* (som foroven samles formedelst Stykket *C*) ere opreiste. Den modsatte Side bestaaer af ligedan en Ramme; og begge disse forenes med hinanden ved de 3 Mellemstykker *D*. Ovenpaa denne Fod anbringes 2 stöbte Sidestykker, *HH*, som ere forbundne med hverandre formedelst de 3 Bolte *ZÆÖ*. I dette Jernstel anbringes Valserne 1, 2, 3, 4 & 5, 6, 7, 8. Tapperne i de 4 nederste af disse Valser bevæge sig i faste Pander, der ere anbragte i de för omtalte Sidestykker, da derimod de 4 överste Valsers Tapper bevæge sig i Pander, der glide op og ned mellem Coulisser, som ere anbragte paa Sidestykkerne. Ovenpaa

0 1 2 3 4 FOD. FUSS.

FIG. 4.

FIG. 1.

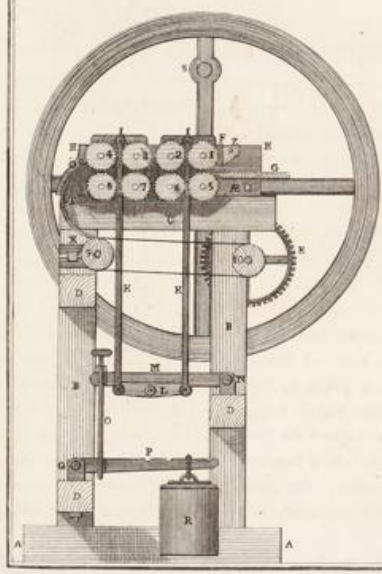

FIG. 2.

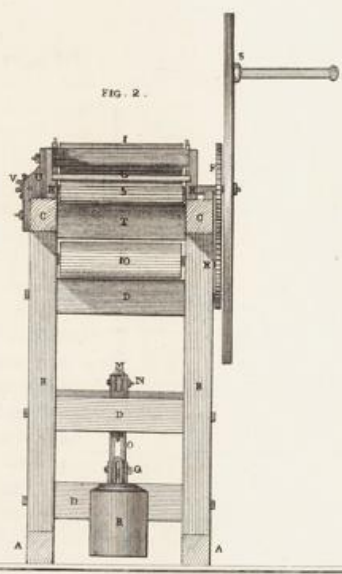
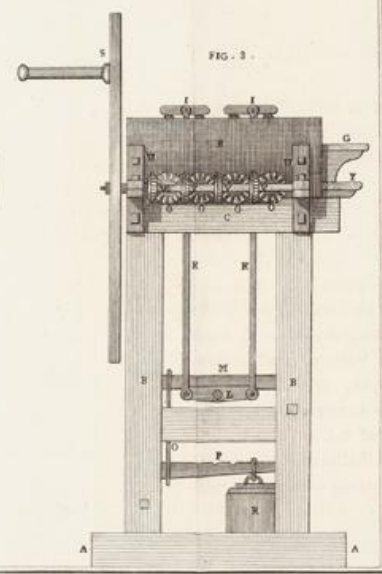
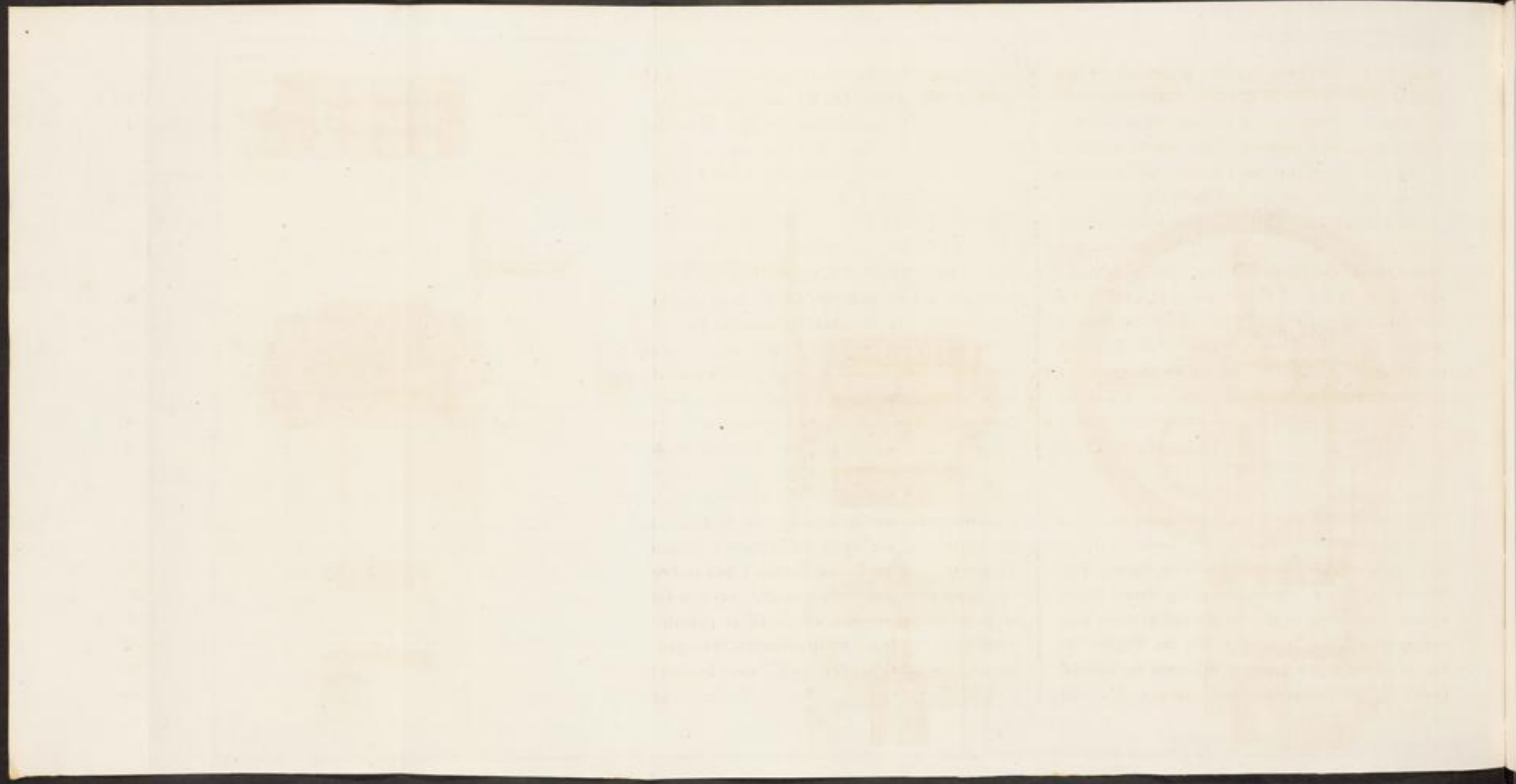

FIG. 5.

FIG. 3.

is
to
le
K
g
ke
at
m
ke
re
M
de
at
de
ge
m
so
M
St
de
M
wh
de
L

hver 2 og 2 af disse Pander lægges et Stykke Jern *I*, der formedelst Bolte er fastgjort i Gafflerne paa den överste Ende af Jernstængerne *KK*; og paa den nederste Ende ere disse Stænger ligeledes forsynede med Gaffer, hvori 2 Stykker (*L*) ere fastgjorte. Imellem Stykkerne (*L*) er anbragt en Jernstang af 1 Tommes Tykkelse, der med begge Ender er fastnettet i Midten af Stykkerne *L*, dog saaledes, at disse kan bevæge sig rundt paa samme. Paa Midten af og over denne Mellemstang ligger en anden flad Stang *M*, som med den ene Ende er fastgjort i en Gaffel *N*, der er skruet i det ene Tverstykke *D*. Paa den anden Ende af Stangen (*M*) hænger et Led *O*, der gaaer ned om Stangen *P*, og forbinder Stængerne *M* og *P* med hinanden. Stangen (*P*) er med den ene Ende fastgjort i Gaffelen *Q*, der ligesom den forrige Gaffel (*N*) er fastskruet i eet af Mellemstykkerne *D*. Paa den anden Ende af Stangen (*P*) hænger Vegten *R*. Ledet (*O*) er i den överste Ende forsynet med en Skrue, hvis Mötrik er i Enden af Ledet; og denne Skrue skrues imod Stangen *M*, for derved at gjøre Ledet kortere eller længere. Da nu Vegten *R*, der er anbragt paa Stangen *P*, som formedelst Ledet (*O*) er forbunden med Stangen *M*, ved

Tverstangen trykker paa Stykkerne *L*, der formedelst Stængerne (*KK*) ere forbundne med Stykkerne *II*; og da disse Stykker igjen trykke paa de överste Valsers Pander: saa er det klart, at de överste Valser formedelst denne Indretning trykkes, af Vegten *R*, mod de nederste. Paa den ene Tap af hver af de nederste Valser er anbragt et lidet conisk Driv, der griber i 4 andre coniske Driv *VVVV* (see Fig. 3), som ere anbragte paa en liggende Axel, hvis Tap gaaer i 2 Stykker *U*, der ere fastskruede paa Stykkerne *HH*, og paa Overstykket (*C*) af Foden. Paa den anden Tap af Valsen 5 anbringes Svinghjulet, der, ved *S*, er forsynet med et Haandgreb, hvorved det sættes i Bevægelse. Over Valserne 10 & 9 er spændt et Stykke Seildug uden Ende, som tjener til at føre det, som brydes, og som, formedelst den krumme Flade *T*, føres fra Valserne ned paa dette Seildug, hen til Arbejderne for atter at bringes i Maskinen. Valsen 9 gaaer med sine Tapper i 2de Gaffer *X*, der fastskrues paa Stolperne *B*; og ved Hjælp af disse Gaffer er den istand til at spænde det nysnævnte Seildug. Forlagsbordet, hvorpaa det lægges, som skal brydes, er *G*, over hvilket der parallel med Valsen 1 löber et Forbudsstykke,

som tjener til at forhindre Arbeideren fra at faae Fingerne mellem Valserne; igjennem dette Forbudsstykke gaer Boltten *Z*.

Fig. 2 viser denne Maskine seet fra den Ende, hvor Forlagsbordet er. Da her de samme Dele ere betegnede med samme Bogstaver som i Fig. 1, er al videre Forklaring overflödig.

Fig. 3 viser en saadan Maskine seet fra Siden; men de stöbte Sidestykker ere höiere, fordi 3 Valser i denne Maskine ligge over hverandre, for at kunne virke dobbelt. Forlagsbordet er her ogsaa *G*; men paa det underliggende Bord, *Y*, kommer Hörren igjen tilbage til Arbeideren, for enten at kommes i Maskinen paany, eller at henlægges som færdig. Svinghjulet er her an-

bragt paa samme Axel som de coniske Hjul *VVVV*, der gribe i 4 andre coniske Hjul *ÖÖÖÖ*, som ere anbragte paa Tappen af de nederste Valser, hvorfra alle de övrige Valser sættes i Bevægelse, da de 3 og 3 gribe i hverandres Riffer. Panderne til Svinghjulets Axel, som sees fra Siden i Fig. 5, ere Stykkerne *UU*.

Fig. 4 viser Maskinens Overdeel tilligemed Valserne i Gjennemsnit, hvor da Forlagsbordet er *G*, og Bordet, hvorpaa den brudte Hör bringes ud fra Valserne, *Y*, men en krum Jernplade, *T*, tjener til at bringe det, som brydes, fra de överste Valser til de nederste, for at gaae tilbage imellem de sidste. Maalestokken gjælder til alle Figurerne.

Tab. III. SKJÆTTEMASKINEN.

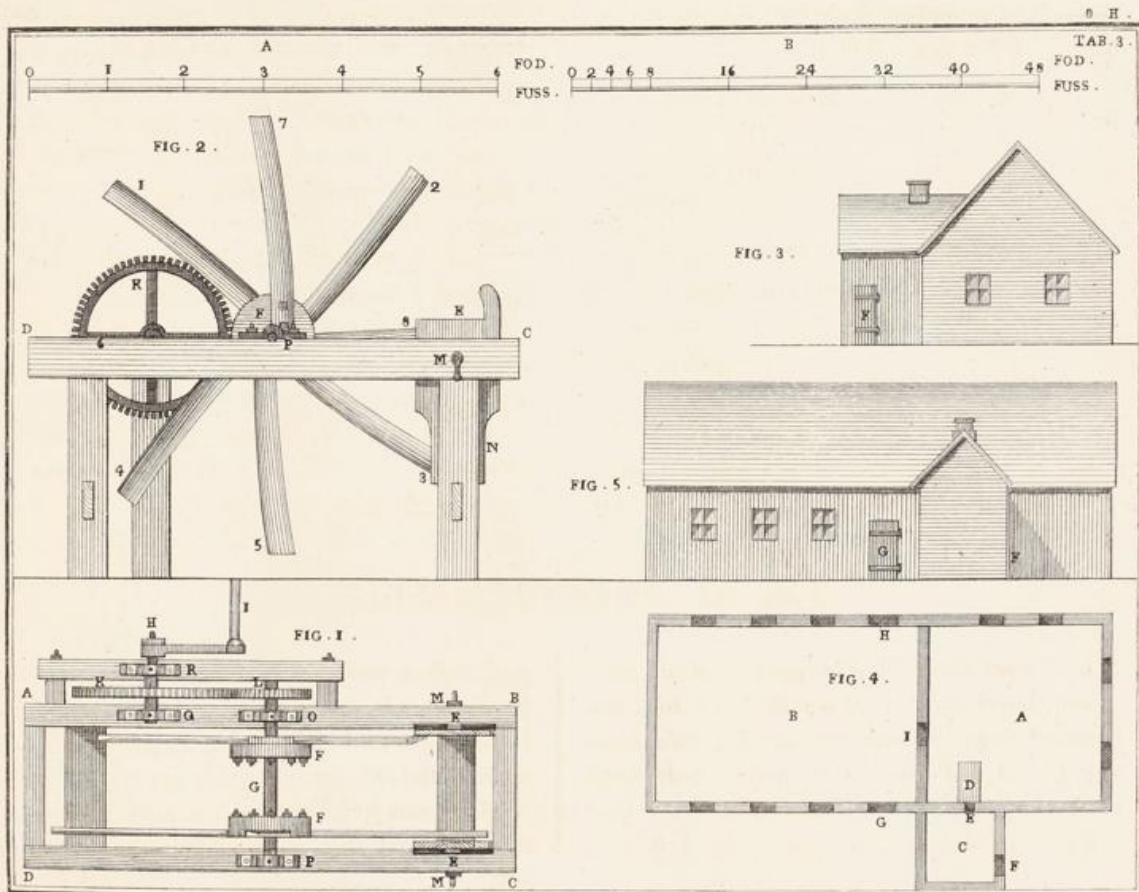
Fig. 1 viser denne Maskine seet ovenfra. Stil- ladset eller Foden er *ABCD*, paa hvis ene Ende anbringes Skjættebræderne *EE* (see ogsaa Fig. 2). I to Pander, *OP*, hviler en Jernaxel *G*, hvorpaa anbringes 2 Skiver *FF*; og i hver af disse indlades Skjættetærrerne 1, 2, 3 & 4 og

5, 6, 7 & 8 med den ene Ende, og fastskrues hver med 2 Bolte. Paa den ene Ende af Axelen er anbragt et Stjærnehjul *L*, der griber i et lignende Hjul *K*, der er anbragt paa en anden Axel *H*, som hviler i Panderne *QR*; og nu om- dreies Svinget *I*, som er anbragt paa Axelen *H*,

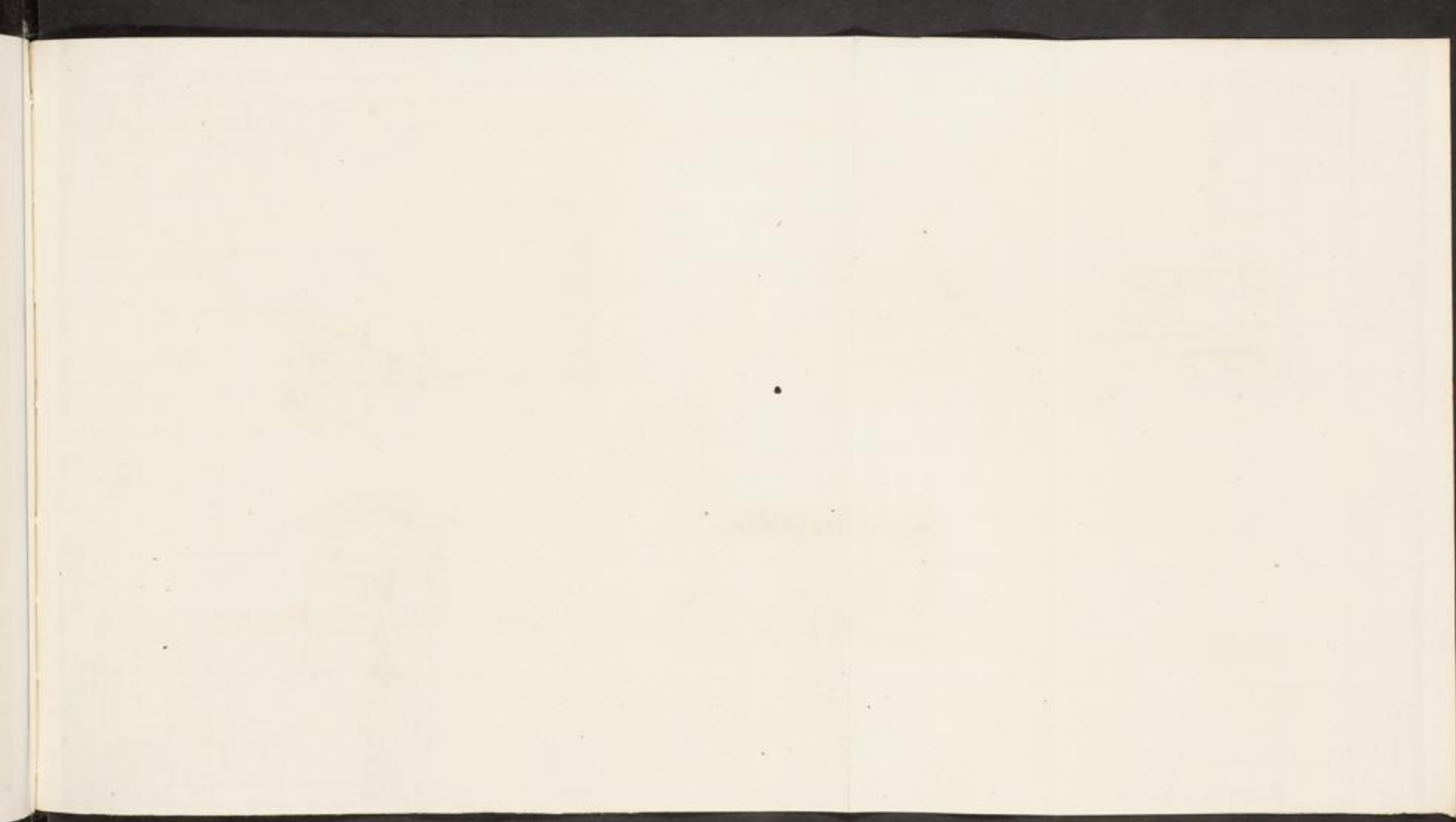
oniske Hjul
oniske Hjul
appen af de
rige Valsen
3 gribe i
Svinghjulets
ere Styk-

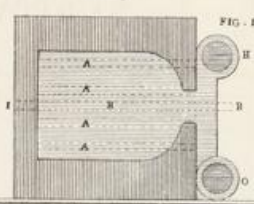
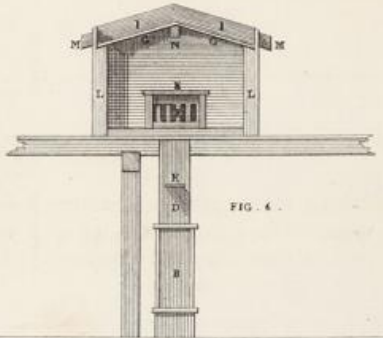
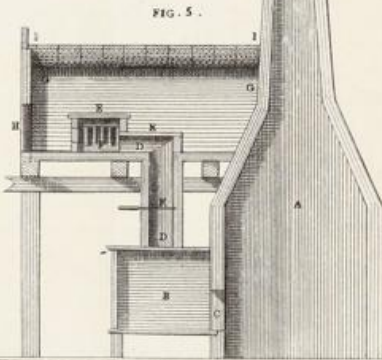
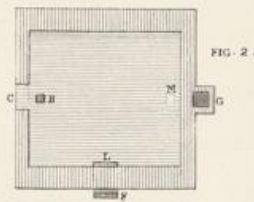
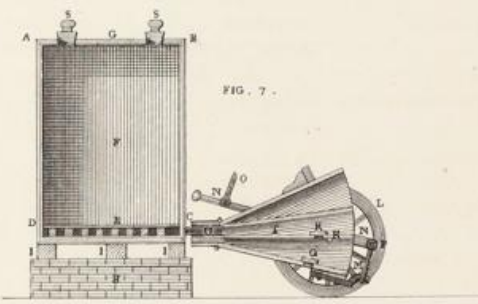
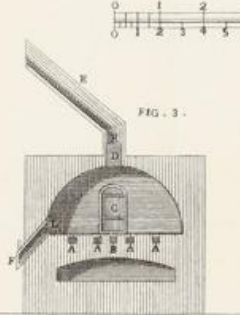
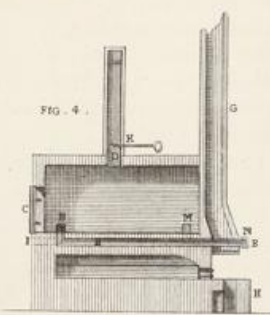
tilligemed
orlagsbordet
Hør brin-
n Jernplade,
des, fra de
at gaee til-
ken gjælder

fastskrues
e af Axelen
er i et lig-
en anden
og nu om-
Axelen II,

hvorved Skjætteerne, formedelst Stjærnehjulene, sættes i Bevægelse. *MM*, 2 Bolte med en Nøg-lemötrik, tjene til at stille Skjættebræderne til eller fra Skjætteerne. Skjættebræderne bevæge sig om en Bolt ved *N* (see Fig. 2), og holdes imod Skjætteerne ved en Fjeder, der er anbragt mellem Skjættebræderne og Benene af Stilladset.

Fig. 2 viser denne Maskine seet fra Siden; og de her brugte Bogstaver og Tal betegne de samme Dele, som i forrige Figurer.

Maalestokken *A* gjælder til disse 2 Figurer.

Et TÖRRE- og BRYDEHUUS.

I Overschlesien, henimod Grændsen af Mähren, er det meget brugeligt, at hele Bönderbyer forenes om, til fælleds Brug at bygge Törre- og Brydehuse; og disse har jeg i Almindelighed fundet at være af følgende Indretning:

Tab. IV. KORNTÖRRINGSOVN i Forbindelse med en BAGEROVN.

Da Commissionen til at undersøge adskillige Korntörringsmetoder har leveret en Tegning og Beskrivelse over en Korntörringsovn i Forbin-

Fig. 4 viser Grundtegningen. Over Törrestuen, *A*, er et Loft; og omtrent 16 til 18 Tommer under Loftet anbringes Lægter, hvorpaa Hörren eller Hampen, som skal törres, bliver lagt. I denne Törrestue findes Kakkellovnen, *D*, fordetmeste opmuret af Leerkakler. Fra Skorsteensrummet, *C*, fyres i Kakkellovnen gjennem Aabningen *E*; og Indgangen til dette Rum er ved *F*. Ved *G*, er Indgang til Brydestuen *B*, og fra den modsatte Side af Huset er den anden Indgang *H*. Fra Brydestuen til Törrestuen er ligeledes en Indgang *I*.

Fig. 5 viser Huset seet fra den Side, hvor Skorsteensrummet er; og Fig. 3 viser samme seet fra den Ende, hvor Törrestuen er. Da de paa disse 2de Figurer brugte Bogstaver alt under Fig. 4 ere forklarede, er det ufornödent at gjentage det her.

Til disse 3 Figurer gjælder Maalestokken *B*.

delse med en Bagerovn (hvilken Tegning allerede deels er trykt i "Nye Landoeconomiske Tidender," 4de Bind, Side 263, og deels sær-

skilt aftrykt); og da jeg er saa ganske enig med Commissionen i, at denne Slags Ovne ere saare hensigtssvarende der, hvor man har Bagerier, som nogenledes jevnlig bruges: saa har jeg ikke troet det upassende, at indrykke dens Beskrivelse her, for ogsaa derved at gjøre den saa bekjendt som mueligt. Indretningen er følgende:

Fig. 1. Plan af Bagerovnen.

— 2. Plan af Törreovnen.

— 3. Gjennemsnit af Bager- og Törreovnen efter Breden.

— 4. Gjennemsnit af Bager- og Törreovnen efter Længden.

AAAA. Fig. 1 & 3. Varmelednings-Rör over Bagerovnen. Disse 4 Rör staae i Forbindelse med Bagerovnen saaledes, at fra ethvert Rör er en Aabning gennem Hvelvingen ned til Bagerovnen. Disse Aabninger ere i den inderste Deel af Bagerovnens Hvelving. Da denne Indretning er saa simpel, at den let forstaaes, er den ikke viist paa Kobberet, for ei at gjøre de övrige Indretninger utydelige.

B. Fig. 1, 2, 3 & 4. Lufttræksrör for at bortlede Dampene fra Kornet i Törreovnen.

N. Fig. 4. Kapsel eller Laag, som sættes paa Röret *B*, naar intet Lufttræk skal være i Törreovnen.

C. Fig. 2, 3 & 4. Indgang eller Nedgang til Törreovnen.

D. Fig. 3 & 4. Aabning i Hvelvingen af Törreovnen, gjennem hvilken Kornet kan nedstyrtes i Törreovnen; den er forsynet med en Kube eller et Rör af Træ.

E. Fig. 3. Et Trærör, som sættes paa Röret *D*, og gjennem hvilke Dampene ledes fra Törreovnen.

K. Fig. 3 & 4. Skodde paa Röret *D*; den aabnes naar Dampene skulle bortledes, men er ellers tillukket, da Varmen i Törreovnen ellers vilde spildes.

F. Fig. 2 & 3. Aabning eller Aflöbsrör, hvorigjennem Kornet, efterat det er törret, bringes ud af Ovnen.

L. Fig. 2 & 3. Skodde, som aabnes, naar Kornet skal ud af Ovnen.

G. Fig. 2 & 4. Skorsteensrör.

H. Fig. 1 & 4. Kjedel, henhørende til Bageriet.

O. Fig. 1. En muret Kasse, hvori Kullene fra Bagerovnen kunne lægges. Hertil hører et velsluttende Jernlaag.

I. Fig. 1 & 4. De punkterede Linier vise, hvorledes Lufttrækrøret *B*, efter locale Omstændigheder, og om man ei vil at det skal gaae ud gennem Kappen af Skorstenen, kan gives en anden Aabning.

M. Fig. 2 & 4. Disse punkterede Linier vise den Aabning, som Trækrøret *B* maa have ind i Tørreovnen, naar det staaer i Forbindelse med den udvendige Luft gennem Aabningen *I*.

Da de 4 Rør, *AAAA*, have Aabninger ned til Bagerovnen, og intet andet Lufttræk gives i Bagerovnen end gennem disse, er det klart, at derved maa afgives en betydelig Varme saavel til Bagerovnen som til Tørreovnen; under hvis Bund Rørene ligge. Dette Slags Bagerovne have altsaa et betydeligt Fortrin for de Bagerovne, som i Almindelighed bruges paa Landet, hvilke intet andet Lufttræk have, end Ovnens Munding, gennem hvilken altsaa en betydelig Mængde Varme maa gaae til Spilde ud af Skorstenen.

Lufttrækrøret *B* staaer, som af det Foregaaende er klart, ikke i den Forbindelse med Bagerovnen, som Varmeledningsrørene *AAAA*.

Skjönt derfor Varmegraden i dette Rør er mindre end den i de andre Rør, hvilken, efter de anstillede Forsøg, kan stige til 90° ja 100° *R.*, ved Udgangen af Rørene i Skorstenen, er dog Varmegraden stor nok for at opvarme den Luft, som strømmer ind i Røret, naar Kapselen *N* og Skoddet *K* aabnes, saa at Dampene derved tilstrækkelig kunne bortledes fra Kornet.

Trækrøret *B* bør ikke ende sig i Skorstenen, men enten gaae gennem Kappen af samme, eller gaae den modsatte Vei, saaledes som de punkterede Linier vise. Grunden hertil er, at, om Røret *B* endte sig i selve Skorstenen, og Lufttrækket i denne var mindre end gennem hiint Rør, stod man Fare for, at Tørreovnen blev opfyldt med Røg, hvilket man, under alle Omstændigheder, bør søge at undgaac.

Var Lufttrækket gennem Skorstenen endog ved alle Vinde fuldkommen godt, maatte man dog, da Aabningen af Røret *B*, om det endtes i Skorstenen, kom til at ligge tæt ved Aabningerne af de to mellemste Varmeledningsrør fra Bagerovnen, befrygte, at Røgen fra disse vilde følge Lufttrækket, gennem *B*, ind i Ovnen.

Det Stykke af Røret *B*, som gaaer igjennem Kappen af Skorstenen, kan være af stærkt Jernblik, som et sædvanligt Kakkelovnsrør.

Det følger af sig selv, for at Varmen i Törreovnen ei skal spildes, at Kapselen *N* og Skodderne *K* og *L* maae være tillukkede under Törringen, indtil Kornet begynder at dampe, da *N* og *K* aabnes. Skodden *L* aabnes først, naar Kornet skal udtages af Ovnen.

Indgangen *C* til Törreovnen, Aabningen *D* til Kornets Nedstyrtning, og Aflöbsrøret *F* kunne lægges paa andre Steder, efter locale Omstændigheder.

Naar Kornet, som skal törres, ikke kan bringes paa Ovnen igjennem Dören *C*, men ligger paa det nærmeste Loftsrøm over Törreovnen, saa kan man lette Nedstyrtningen, ved at anbringe i Loftet lige oven over Røret *D* en liden Aabning med en Tragt og en lösthængende Slange af Seildug eller Sækketöi, som ender sig i Røret *D*, hvorigjennem Kornet da nedløber i Törreovnen. Gives flere end eet Loftsrøm over Törreovnen, kan fra ethvert af dem gjøres en lignende Indretning, saaledes at hver lösthængende Slange ender sig i den neden under værende Tragt.

Da Træ er en slet Varmeleder, bör Røret *E*, hvorigjennem Dampene ledes fra Törreovnen, gjøres af Bræder. Er det imidlertid nödvendigt, paa Grund af locale Omstændigheder, at Trærøret *E* skal være af nogen betydelig Længde, bör man indrette et Par smalle Aabninger tværs over den underste Deel af Røret, ikke langt fra Böiningen, hvor det er sammensat med Røret *D*, for at det Vand, som mueligen ved Dampenes Fortætning kunde samle sig i Røret, derigjennem kan udløbe, da det i modsat Fald vilde gaae tilbage i Törreovnen. En Skaal kan hænges neden under Aabningerne, hvori Vandet kan falde. Om Vinteren i stræng Kulde, kunde man desuden ombinde Røret *E* med Halm. Vilde man lade Røret *D* gjöre af Jernblik, hvilket dog ikke ansees nödvendigt for Ildsvaade, eftersom ingen Ild kommer i Törreovnen, saa bör dette Rör gjøres saa kort som mueligt, og bör desuden være omgivet med Træ, for at det ei skal afkøles, og Dampene deri strax fortættes og løbe tilbage. Enten kan altsaa den nederste Deel af Trærøret *E* være af den Længde og Vidde, at det kan gaae ned over Røret *D*, forsaavidt dette staaer op over Törreovnen, eller ogsaa, hvis Røret *D* har, formedelst locale Omstændigheder,

nogen betydelig Længde, kan det være omgivet med et fast staaende Rör af Træ, mellem hvilket og Jernröret man, for end ydermere at forhindre Dampenes Afköling, kan komme Træaske eller stødt Trækul.

Kornet, som skal törres, lægges omtrent 6 Tommer tykt i Törreovnen. Hvormeget der kan törres hver Gang, beroer altsaa paa Flade-Indholdet af Törreovnen.

Med Hensyn til denne Kornets Höide, maa den Tud eller det Rör (*B* eller *M*) som fra Luft-trækröret gaar op i Bunden af Törreovnen, være 2 til 3 Tommer höiere end Kornet, for at forebygge, at dette ikke skal falde ned i Röret, og standse Luft-Trækket. Da det er væsentligt nødvendigt, at Kornet af og til under Törringen, kastes og omrøres, er det raadeligt at have et Laag til at sætte paa dette Rör, medens Kornet omkastes.

Længere end 12 Timer har man ikke fundet det nødvendigt at lade Kornet forblive i Törreovnen; men for at befordre en jevn Törning, bör den nysommeldte Kastning skee hver 2 Timer eller oftere; og bör det paaagtes, at Indgangen til Törreovnen saavel under Kastningen,

som ellers under Törringen, holdes tillukket for ei at spilde Varmen.

Denne her beskrevne Törreovn kan tillige afbenyttes til at törre Malt til hvidt Öl; og om Beboere i Landsbyer kunde forene sig om at indrette fælleds Bagerier, knnde de, foruden at afbenytte Törreovnen til Korn- og Malt-Törning, tillige afbenytte den til deri at törre Hör.

MALT- og KORNTÖRRING i Forbindelse med en KAKKELOVN.

Denne Indretning har det tilfældes med den foregaaende, at den kuns er lidet bekostelig at anlægge, og derhos kan afbenytte den Varme, som ellers for en stor Deel gaar tabt.

Fig. 5 viser denne Indretning i Gjennemsnit saaledes, at Skorstenen er *A*, hvorfra der lægges i Kakkellovnen *B*, igjennem Aabningen *C*. Paa Overfladen af Kakkellovnen er anbragt et muret Rör, *DD*, der gaar igjennem Loftet, og forener sig med Köllegrisen *F*, der er anbragt i Köllen *GG*. Af de tvende Dæklader af Jern, *EE*, gaar den ene over Röret *DD*, og den anden over Köllegrisen *F*. Indgangen

til at komme ind i Köllen er ved *H*; og indvendig er dennes Bund belagt med Maaursteen, for at forebygge Ildsvaade. Flagerne, hvorpaa Maltet eller Sæden, som skal törres, bliver lagt, ere *II*; og paa Röret er en Skodde, *K*, der tjener til at dirigere Varmen i Köllen.

Fig. 6 viser Köllen i Gjennemsnit efter Bredden, hvor da Sidemurene, paa hvilke Flagerne hvile med den ene Ende, ere *LL*; men med den anden Ende hvile de paa en Bjelke *N*, der löber langs igjennem Midten af Köllen; og, da denne Bjelke ligger höiere end den överste Kant af Sidemurene, saa udgjöre Flagerne en til begge Sider declinerende Flade. De 2de Tude, hvorigjennem Maltet eller Sæden rages ud af Flagerne, sees ved *MM*. Maalestocken *A* gjælder til disse Figurer.

KORNOPBEVARING ved Hjælp af cirkulerende Luft.

Fig. 7 viser denne Indretning i Gjennemsnit; og er da *ABCD* en Kasse af 2 til 3 Tommer tykke Planker, i Bunden af hvilken der lægges Lister, 2 Tommer tykke og 3 Tommer

brede, der ere stillede paa Höikant, omtrent 4 til 5 Tommer fra hverandre, og gjennemborede med Huller, for at den ved Hjælp af Bælgen inddrevne Luft kan fordele sig igjennem hele Rummet. Ovenpaa disse lægges en Fletning af Vidier, *E*, som igjen beklædes med grovt Paklærred; og nu fyldes Kassen med Sæd, samt tildækkes med et Laag, *G*, der slutter tæt til Kassens överste Aabning. I dette Laag gjöres 4 til 5 Huller, hvori Propperne, *SS*, passe fuldkommen tæt. Under Bunden af Kassen lægges 3 Underlag, *III*, der hvile paa Fundamentet, *H*. Ved *C*, indsættes Röret af en Blæsebælg, der med sin Axel, *K*, hviler paa 2 Hjul, *L*. Af de 2de Stænger, som hvile paa Axelen *K*, og ligge paa hver sin Side langs med Bælgen, sees den ene ved *NN*; disse forbindes med hverandre bag ved Bælgen formedelst Stykket *P*, fra hvis Midte en Jernstang gaaer ned, som hænges paa Hagen *M*, der er fastskruet under den bageste Ende af Bælgen, ligesom paa en almindelig Smedebælg. Foran ere Stængerne forbundne med hverandre ved en Jernböile, *O*. Naar man nu trykker ned paa een af Slangerne *NN*, löftes Underdelen af Bælgen iveiret, og trykker Luften fra Rummet *Q*, igjennem Klappen *R*, ind i

Rummet *T*, og herfra, gennem Røret *U*, ind under Sæden i Kassen. Tages derpaa Prop- perne, *SS*, af Laaget, driver den paa hiin Maade mellem Sæden indpustede friske Luft den bedærvende ud igjennem Hullerne.

Jeg har construeret Bælgen med Hjul, for at den deslettere kan transporteres fra een Kasse til en anden. At den omtalte Luft-Circulation bör foretages, saa ofte det gjøres fornødent (hviket let mærkes ved Hullerne i Laaget), samt at den iförstningen maa skee med korte, og se-

nere med længere Mellemrum, behöver vel næppe at erindres.

Man har ogsaa opbevaret Kornet ved at indslutte det fra Luftens Paavirkning; og man har endog Exempler paa, at det i denne Til- stand har holdt sig over 150 Aar. Ogsaa de senere af Grev *Dejean* (General-Directeur ved Forpleiningsanstalten i Paris) dermed anstillede Forsög ere interessante nok; men, da det ligger uden for min Plan, at skrive en Afhandling om Kornets Opbevaring, maa jeg her afbryde.

*H*ermed ender jeg da disse Beskrivelser og Afbildninger af Agerdyknings-Redskaber. Det er saare mueligt, at meget er forbigaaet, som det kunde synes vigtigt at tilføie; og jeg skal derfor med Fornöielse i et Supplement indføre, hvad der maatte mangle, naar jeg derom af kyndige Landmænd underrettes, for saaledes at gjøre denne Samling til en nogenledes fuldstændig Haandbog i Agerdyknings-Maskineriet; ligesom jeg og om kortere eller længere Tid agter at tilføie, hvad nye Forbedringer jeg kan faae Kundskab om. Maatte jeg paa denne Maade have den Glæde, at kunne gavne en saa vigtig og hæderlig Stand som Agerdyrkerens, da var Hovedformaalet for mine Bestræbelser opnaaet, og jeg rigelig belønnet.

Sluttelig yder jeg herved det höikongelige Rentekammer, Landhuusholdnings-Selskabet, det Reiersenske Fond, det Claesenske Fideicommis og Andre, der ved Subscription saa velvilligen have understöttet mit første og vistnok ufuldkomne Foretagende, min underdanigste og ærbødige Tak.

REGISTER og PRIISOURANT

paa de Agerdyknings-Redskaber, der ere beskrevne i nærværende Verk, og som forfærdiges i mine Verksteder paa Frederiksberg No. 41, samt paa Hundisburg ved Alt-Haldensleben pr. Magdeburg.

I. Hæfte.			Tab.	Fig.	Species.
Tab.	Fig.				
I.	1-11.	Kraftmaaleren til Hestekraft			13
II.	1-13.	Smaals Ploug			14
III.	1-12.	Bayleis dito			15
IV.	1-15.	Winstrups dito			11
V.	1-10.	Cooks dito			24
VI.	1-11.	Freborns dito			9
II. Hæfte.					
I.	1-9.	Exstirpatoren	40 à 14		
II.	1-11.	Hyppeplougen			14
III.	1-3.	Cultivatoren			12
	4 & 5.	Mineerplougen			10
IV.	1-9.	Bønne-Saaemaskinen			7
V.	1-5.	Roe-Dito			7
	6 & 7.	Kartoffeloptageren			2
	8-10.	Kaalplanteren			1
VI.	1-4.	Winstrups Rensemaskine	20 à 25		
III. Hæfte.					
I.	1-5.	Kartoffelskæremaskinen			10
	6-8.	Dito med 1 Kniv			6
	9 & 10.	Kartoffelhakkeren			2½
	11 & 12.	Kartoffelvaskeren			3
II.	1-3.	Knowles Ploug			35
III.	1-3.	Planeerplougen	10 à 16		
	4 & 5.	Røgpusteren			8
IV. Hæfte.					
I.	1-8.	Hakkelsemaskinen	40 à 50		
II & III.	— —	Thaers Saaemaskine			70
IV.	1-3.	Winstrups Ploug med Hjul			16
	4 & 5.	Dito med Jernaas og Hjul			20
	6 & 7.	Dito med dito uden Hjul			15
V.	1.	Pigtrumlen			20
	2.	En Trillebør			5
	3.	En Skubkarre			2
V. Hæfte.					
I & II.	— —	Tærskemaskinen	200 à 500		
III.	1 & 2.	En Mølle til at drive Tærsk- og Hakkelsemaskiner &c.	— —		
VI. Hæfte.					
I.	1 & 2.	Humlepressen	25 à 30		
II.	1-3.	En Kjerne med Hjul	10 à 15		

Tab.	Fig.	Species.
	4-6	En vertical Kjerne 8 à 12
	7	En op- og nedstødende dito 8 à 12
III.	1-5	Kartoffel - Ulven 20 à 25
IV.	1-3	Kartoffel - Riveren 12 à 18
	4	Qvæg - Luftrøret 2½
V.	1-3	Frøknuseren 50
VI.	1&2	En Oliepresse 25 à 50
	3-5	En transportabel dito 20 à 25

VII. Hæfte.

I.	1&2	Tueplougen 15
II.	1-5	En Jordborer 8 à 20
	6&7	Mergelkarrer 20 à 40
III.	1-5	Vandpumpemøller 50 à 100
IV.	1-4	Vandingstønde med Vogn 50

Tab.	Fig.	Species.
V.	1-4	Winstrups Kraftmaaler til Haandkraft 10
	5-7	Dito Kornvegt med Lodder 5

VIII. Hæfte.

I.	1	Bellafinets Brydemaskine 100 à 150
II.	1-5	Winstrups dito 50 à 120
III.	1&2	Skjættmaskinen 20 à 25
	3-5	Et Tørre- og Brydehuus — —
IV.	1-4	Korntøringsovn i Forbindelse med Bagerovn — —
	5&6	Dito i Forbindelse med Kakkellovn — —
	7	Kornopbevaring ved Hjælp af cirkulerende Luft — —

Species

19
1

100 à 150

50 à 100

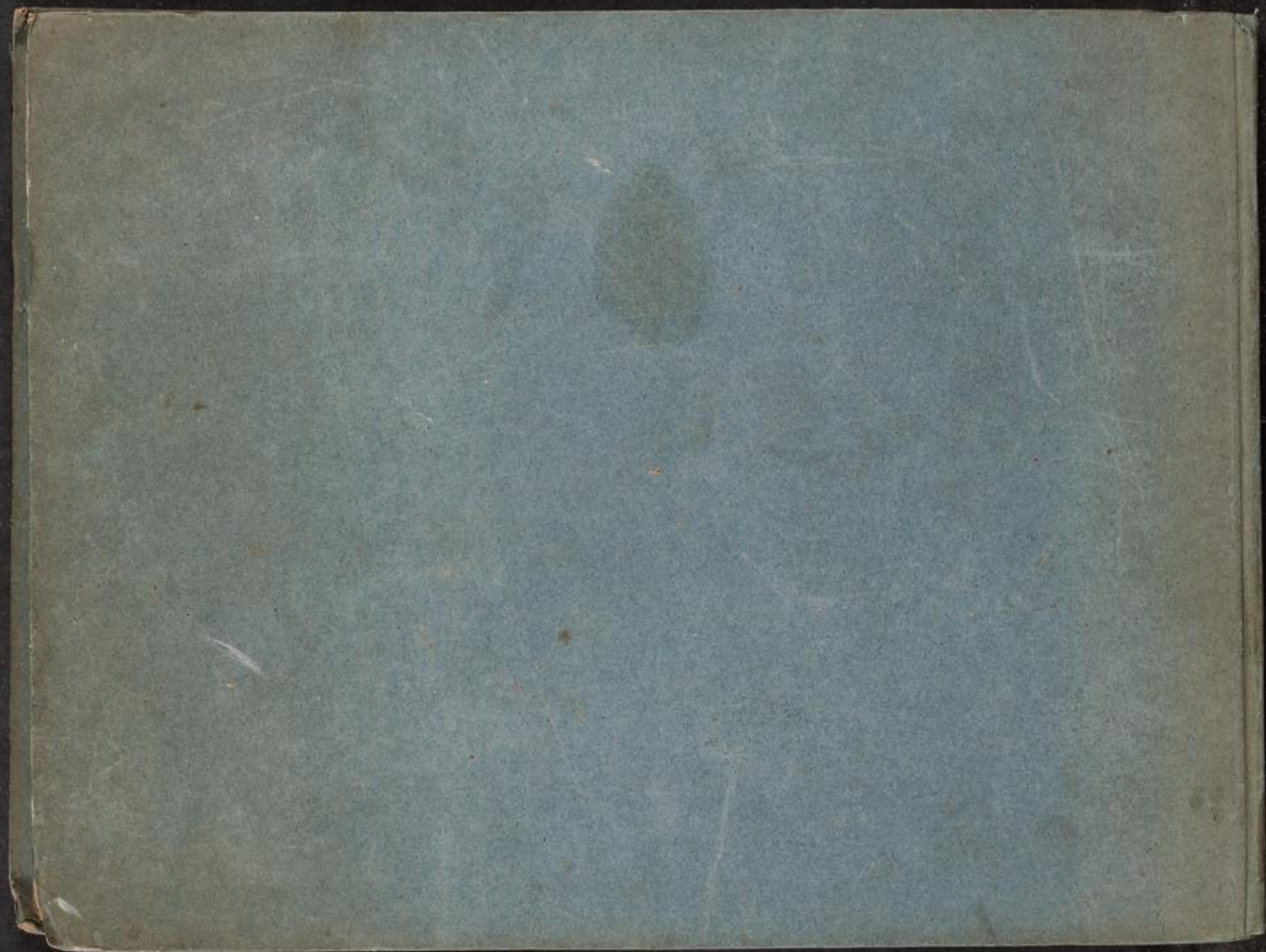
20 à 25

--

--

--

--

1848.

